

From: Lučka Böhm
Sent: Tuesday, November 22, 2022 11:19 AM
To: gp.mop@gov.si
Subject: Dopolnitev predpisov zaradi neučinkovitost okoljske inšpekcije

Za:

- g. Uroš Brežan, minister za okolje in prostor
- g. Uroš Vajgl, državni sekretar, pristojen za okolje

Spoštovani,

Kot državljanica in kot nekdo, ki nekaj ve o tem, kako se zagotavlja varnost, saj po službeni dolžnosti pokrivam sistem varnosti in zdravja pri delu, dajem pobudo za dopolnitev [Uredbe o preprečevanju večjih nesreč in zmanjševanju njihovih posledic](#) in v ustreznih predpisih za dopolnitev vlog Inšpektorata RS za okolje in prostor (IRSOP) in Inšpekcije za okolje in naravo (ION) v primeru »Seveso« nesreč. Jasno se naj predpiše, da so v primeru »Seveso« nesreč njune naloge med drugim tudi:

1. obveščanje brez odlašanja okoliškega prebivalstva in intervencijskih služb o tveganjih za zdravje in za življenjsko okolje,
2. odreditev dopolnitve varnostnih protokolov pri upravljalcih obrata, kjer je do nesreče prišlo,
3. priprava pobud za dopolnitev predpisov s sistemskimi ukrepi za preprečitev ponovitve enake nesreče.

V letu 2022 sem prvič opazovala neučinkovitost inšpekcijskega nadzora ION v primeru dveh Seveso nesreč v Sloveniji:

1. 12. maja 2022 se je zgodila huda [kolektivna smrtna nezgoda pri delu v kemični tovarni Melamin d. d. Kočevje](#), v kateri je umrlo sedem ljudi. Kot so povedali gasilci, ki so gasili posledični požar, so preprečili dodatno eksplozijo, ki bi zravnala polovico mesta Kočevje. V poročilu izvedenega nadzora (v priponki) je ION zapisala (glej priponki in zgornja povezava):
 - a. Podjetje Melamin je obrat večjega tveganja za okolje (SEVESO), zato se v Melaminu redni inšpekcijski nadzori ION opravljajo vsako leto. Zadnji tak nadzor je bil opravljen v letu 2021. Takrat nepravilnosti niso bile ugotovljene. Enako tudi ne v letu 2020.
 - b. ION ni ugotovila, da bi 12. 5. 2022 obrat kršil navodila za pretakanje na pretakališču.
 - c. ION ni zahtevala ne dopolnitev varnostnih protokolov pretakališča v Melaminu, niti ni dala pobude za dopolnitev ustreznih predpisov, ki bi lahko preprečili ponovitev podobne nesreče. Umrlo je sedem ljudi, a vse naj bi bilo v redu. ION ni zaskrbelo, da varnostni protokoli v Melaminu niso preprečili človeške napake s tako usodnimi posledicami.
2. 26. oktobra 2022 je prišlo do napake v galvani Unior Zreče, zaradi česar je v okolje bila izpuščena določena količina rakotvornega kromovega trioksida (glej članka v medijih spodaj). O razsežnosti onesnaženja lahko sklepamo po podatku, da je madeže na parkiranih avtomobilih, ki jih je povzročil izpust, prijavilo do sedaj 460 ljudi. Upravljalca obrata je o izpustu takoj obvestil IRSOP in samo IRSOP. Šele 7. novembra 2022 ali 20 dni kasneje so se v podjetju prvič odločili izmeriti emisije kromovega dioksida v zraku in na tleh. Okoljski inšpektorji:
 - a. Niso obvestili intervencijskih služb in prebivalstva, da so oni in njihovi vrtovi izpostavljeni onesnaženju nevarnega karcinogena
 - b. Celih 20 dni niso izvedli nadzora v Uniorju.

Kromov trioksid je zelo strupen, jedek in rakotvoren. Je glavni primer šestvalentnega kroma. NIJZ o krom VI na [tej povezavi](#)

Dejstva EU o krom VI na [tej povezavi](#)

Ne razumem, čemu je namenjen inšpekcijski SEVESO nadzor, ki niti ne posvari prebivalstva, da so izpostavljeni izpustu nevarnega karcinogena. Če je kromov trioksid pokril 460 avtomobilov, je enako lahko pokril tudi vrtnine na vrtovih okoličanov, a naši državi se ni zdelo vredno lastnih državljanov o tem posvariti. Moj vtis v obeh opisanih primerih je, da inšpekcija za okolje ne preverja, kaj se je zgodilo, ampak se zadovolji s pojasnili odgovornih v nadzorovanih obratih. Ti pa lahko inšpektorju tudi zamolčijo lastne napake. To je celo precej verjetno. Molk upravljalca obrata v Uniorju kaže, da so v lastnem interesu raje molčali, kot zaščitili zdravje lokalnega prebivalstva.

Menim, da je okoljska inšpekcija trenutno neučinkovita in da je zato potrebna hitra dopolnitev predpisov. Nihče med nami si ne želi, da bo jutri prišlo do Seveso nesreče, in da nihče ne bo posvaril naših družinskih članov, da morajo zavarovati svoje zdravje in življenje.

Hvala za razumevanje!

Lučka Böhm
samostojna svetovalka na področju zdravstva ter varnosti in zdravja pri delu

ZSSS, Dalmatinova 4, SI-1000 LJUBLJANA, Slovenija

E: lucka.bohm@sindikat-zsss.si

T: +386 1 43 41 245

F: +386 1 23 17 298

M: +386 51 306 202

www.zsss.si

<https://zssszaupnikvzd.si/>

Kampanja **TVOJ SINDIKAT ZAHTEVA OMEJITEV ROČNEGA PREMEŠČANJA BREMEN**

Kampanja **NİČ SMRTI PRI DELU**

<https://www.rtv slo.si/okolje/iz-uniorja-usla-manjsa-koncentracija-kromovega-trioksida-obvescen-le-okoljski-inspektorat/647740>

Iz Uniorja ušla manjša koncentracija kromovega trioksida, obveščen le okoljski inšpektorat

Pristojne državne službe se niso mogle ustrezno odzvati

V Uniorju so predstavili več podrobnosti glede dogodka, ki se je zgodil že 26. oktobra, ko je iz kadi za galvanizacijo zaradi okvare naprave za čiščenje odpadnih plinov v zrak ušla manjša koncentracija kromovega trioksida.

G. C.

17. november 2022 ob 17:18

Zreče - MMC RTV SLO, STA

"V podjetju obžalujemo dogodek, pa tudi način komuniciranja z javnostjo. Ob tem poudarjamo, da smo v času dogodka, kar se tiče preprečitve morebitnih nadaljnjih tveganj, bili skupaj s sodelavci zelo proaktivni pri reševanju in sanaciji stanja," sta na novinarski konferenci v Zrečah večkrat ponovila predsednik uprave Uniorja **Darko Hrastnik** in član uprave **Branko Bračko**.

Uhajanje pare so prvi zaznali zaposleni, ki so imeli vozila na parkiriščih podjetja. Darko Hrastnik je pojasnil, da so takoj ustavili proizvodnjo in o dogodku obvestili inšpektorat za okolje in prostor ter ga seznanili s stanjem in izvedenimi ukrepi. Med drugim so takoj ustavili okvarjeno napravo, ki ni delovala vse do 7. novembra, ko so napako odpravili.

Predsednik uprave Uniorja je zagotovil, da dogodek po prvih preliminarnih analizah ni vplival na okolje, je pa povzročil škodo na vozilih, na katera sta omenjeno zmes v pari zanesla deževje in veter. Madeže na vozilih, ki jih je mogoče odstraniti s poliranjem, je do zdaj prijavilo 460 ljudi, škodo pa jim bodo povrnili. Hkrati bodo skupaj z zavarovalnico organizirali ogled vozil na sedežu podjetja.

Prav tako šele 7. novembra so na lastno pobudo s pooblaščenim izvajalcem obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak Talum Inštitutom izvedli tehnične meritve. Po zagotovilih Hrastnika vrednosti emisij kroma na izpustu niso presegale predpisanih mejnih vrednosti, enako, z izjemo dveh točk znotraj tovarne, velja tudi za izmerjene emisije snovi v tleh, ki so jih merili na treh točkah znotraj in treh zunaj tovarne.

Unior obvestil le inšpektorat za okolje

Čeprav dogodek ni pustil kakšnih resnejših posledic za okolje in zdravje ljudi, je, kot kaže, od tu naprej šlo vse narobe. Unior namreč, tako sta povedala tudi oba člana uprave, ni obvestil nikogar z izjemo inšpektorata za okolje in prostor, prav tako sta povedala, da jih ni obiskal nihče od predstavnikov pristojnih državnih organov, kar pomeni, da okoliško prebivalstvo še vedno ne ve, ali so bili morda izpostavljeni kakšni nevarnosti, ali lahko uživajo zelenjavo s svojih vrtov in podobno.

Na vprašanje, zakaj so meritve opravili šele 7. novembra in ali sploh vedo, kakšne so bile vrednosti na dan dogodka ter zakaj občanov niso obvestili o dogodku, je Hrastnik povedal, da so poznali mogoče reakcije na snov, ki bi bil predvsem kašelj ali izpuščaji. *"Zadevo smo preverjali na zaposlenih in pridobili informacije od zdravnikov na našem območju, da ni bilo zaznanih tovrstnih težav,"* je odgovoril in še enkrat obžaloval, da so naredili napako pri obveščanju javnosti, ter zagotovil, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

O dogodku tudi niso obvestili niti osnovne šole, ki je le nekaj sto metrov stran od tovarne, Bračko pa je povedal, da so korake ukrepanja uskladili z okoljskim inšpektoratom, medtem ko so ocenili, da je bila koncentracija nizka, zaradi česar so bili morda nekoliko manj pozorni na stvari okoli obveščanja. Danes po njegovih besedah vedo, da je bila to napačna odločitev.

Koga vse bi moral obvestiti Unior?

Čeprav v Uniorju zatrjujejo, da so bili po predpisih o dogodku dolžni obvestiti le inšpektorat, pa na tem pravijo, da bi bilo treba obvestiti tudi center za obveščanje na številko 112, ta pa bi nato sprožil nadaljnje postopke. Kot so pojasnili, so jih obvestili o tem, da gre za izredni dogodek, ne pa za okoljsko nesrečo, ki bi bila večja stvar in bi zahtevala nujen odziv.

Pristojne državne službe se verjetno tudi zaradi takšne navedbe dogodka niso ustrezno odzvale. Kot so pojasnili na agenciji za okolje (Arso), o dogodku niso bili obveščeni, ob tem pa so dodali, da mora podjetje samo poznati svoje obveznosti ob nesreči. Obvestiti mora najmanj 112, da potem ta vodi odziv po svojem protokolu, so pojasnili.

Tudi na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) niso prejeli nobene informacije o dogodku. Ko so zanj izvedeli, so se obrnili na okoljski inšpektorat, ali ima morda kakršne koli informacije oz. je v povezavi z dogodkom izvajalo kakršne koli ukrepe.

"V skladu z njihovimi pristojnostmi smo jih prosili, naj nam posredujejo morebitne dodatne relevantne informacije o onesnaženju, na podlagi katerih bi bila mogoča kakršna koli ocena tveganja za zdravje ljudi," so pojasnili.

O omenjenem dogodku naj ne bi bil vse do 8. novembra obveščen niti župan **Boris Podvršnik**, ki naj bi, tako kot je povedal Bračko, potrdil pa je tudi sam, o vsem skupaj izvedel iz drugih virov in zatem stopil v stik z vodstvom podjetja ter zahteval, da o tem obvestijo tudi javnost.

<https://necenzurirano.si/clanek/mnenja/zrece-so-slovenija-komentar-1008290>

Zreče so Slovenija #komentar

Nesreča v Uniorju, ki sta jo podjetje in župan skušala prikriti, ne bi mogla bolje razgaljati, kaj vse je v tej državi sistemsko narobe.

Avtor: Primož Cirman

petek, 18. 11. 2022, 22:00

Kar 20 dni v Zrečah (na fotografiji) nihče o nesreči v Uniorju ni vedel ničesar. Ne lokalni zdravstveni dom, ne ljudje, ki živijo v soseščini, ne bližnja osnovna šola.
rogla-pohorje.si

Ko se peljete skozi Zreče, ne morete zgrešiti ogromnih industrijskih hal. Takoj je jasno, da to mesto na južnem robu Pohorja živi in diha z Uniorjem. Eden najpomembnejših slovenskih izvoznikov, ki proizvaja orodja, odkovke in kovane izdelke, daje kruh več kot 1.600 zaposlenim. Je lastnik lokalnih term in smučišča na Rogli, sponzor lokalnih športnih klubov in društev. Zreče so Unior, bi lahko rekli, in obratno.

Mesto, ki se je skozi zgodovino razvijalo s kovaštvom in rudarjenjem, je imelo v tranziciji precej več sreče kot nekatera druga središča, ki so zaradi stečajev in spornih privatizacij ostala brez "motorjev" industrije. Unior je preživel razpad Jugoslavije, recesijo in težave z bankami pred desetimi leti. Četudi je ostal v večinski lasti države, je očitno predaleč od Ljubljane, da bi bil zanimiv za največje politične plenilce. Je pa včasih moral zgraditi kakšno cerkev.

Toda potem se je zgodila sreda, 26. oktobra, ko se je idilična simbioza Zreč in Uniorja stopila kot spomladi sneg na bližnji Rogli.

Dvajset dni kolektivnega molka

Tega dne je iz tovarne zaradi tehnične napake ušla zmes, v kateri je bil tudi rakotvoren kromov trioksid. Kapljice, ki jih je ventilator raznesel po okolici, so poškodovale parkirane avtomobile. V Uniorju so takoj ustavili proizvodnjo. O nesreči so obvestili inšpektorat za okolje - ne pa tudi regijskega centra za obveščanje, občine ali javnosti.

Obvestilo o ukrepih ob izrednem dogodku v družbi UNIOR d.d.

Objavljeno: 16.11.2022 Novice, Javne objave, Za delničarje, Za medije

Na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana, in veljavne zakonodaje družba UNIOR d.d., Kovaška cesta 10, 3214 Zreče (v nadaljevanju: UNIOR d.d.) javnost obvešča, da smo 26. oktobra 2022 zaznali, da je v družbi UNIOR d.d. v obratu Obdelovalnica prišlo do izpusta par iz kadi za galvanizacijo v bližnjo okolico obrata. Šlo je za zmes, kjer je bila med drugim prisotna tudi manjša koncentracija kromovega trioksida. To zmes sta deževje in veter zanesla na vozila v bližnji okolici, o čemer so nas najprej obvestili sodelavci, ki so imeli vozila na naših parkiriščih.

Nemudoma smo ustavili proizvodnjo in o izrednem dogodku obvestili Inšpektorja RS za okolje in prostor ter ga seznanili z dejanskim stanjem in korektivnimi ukrepi.

V Uniorju so o "izrednem dogodku" javnost obvestili kar tri tedne po tem, ko je prišlo do njega.

Unior

Prvih deset dni tako o tem izrednem dogodku nihče ni vedel ničesar. Ne policija, ne lokalni zdravstveni dom, ne ljudje, ki živijo v soseščini, ne bližnja osnovna šola. Minile so šolske počitnice, dan reformacije in dan spomina na mrtve. Zreče so živele naprej, saj se nikomur v Uniorju "ni zdelo smiselno po nepotrebnem vznemirjati javnosti". Morda so kaj slutili avtoličarji, ki so čez noč imeli ogromno dela, saj je bilo poškodovanih 460 avtomobilov.

Tu se srhljivka šele začne. Po desetih dneh, 5. novembra, naj bi o tej nesreči prvič nekaj slišal dolgoletni župan Zreč **Boris Podvršnik**. A tudi on se je odločil molčati. Šele dva dni pozneje, 7. novembra, so se v podjetju prvič odločili izmeriti emisije kromovega dioksida v zraku in na tleh. Miniti sta morala še vikend martinovanja in drugi krog predsedniških volitev, da je vodstvo podjetja o dogodku obvestilo nadzornike. Pozor: to se je zgodilo v torek, 15. novembra, 20 dni po nesreči. Ali z besedo: dvajset.

So molčali zaradi lokalnih volitev?

Zgodba ne bi mogla bolje razgaljati, kaj vse je v tej državi sistemsko narobe. Vas morda zanima, kje so bili okoljski inšpektorji, ki so bili edini obveščeni o nesreči? V 20 dneh niso uspeli priti do Uniorja. Kaj pa ravnatelj bližnje šole, ki je za nesrečo izvedel približno takrat kot župan? Staršev otrok ni obvestil, ker "ni imel pravih informacij in ni želel ustvarjati nepotrebne panike". In zakaj je molčal župan? "Ko smo se pogovarjali s strokovnjaki, je bilo rečeno, da je sedaj za ukrepanje prepozno in se sedaj samo še ugotavljajo morebitne posledice," je pojasnil za portal N1.

Sliši se neverjetno, a je res. Ob nesreči, ki je bila potencialno nevarna za zdravje ljudi, poškodovala pa je za pol mesta avtomobilov, so se ključni ljudje v Zrečah odločili za molk, nekakšno kolektivno "omerto". Pri tem jim je pomagala še vsaj ena državna institucija. A vprašajmo se raje, zakaj so želeli problem na takšen način pomesti pod preprogo? Zakaj se jim ni zdelo vredno "vznemirjati javnosti" in ljudem pokvariti počitnic? Zakaj niso – kot radi rečejo pod Pohorjem – bika zagrabili za roge?

Zaradi lokalnih volitev, se glasi zelo verjetni odgovor, ki ga bodo vsi vpleteni seveda zanikali.

Tako dolga tišina namreč ponuja logični zaključek, da so se neprijetno novico odločili tiščati pod preprogo vsaj do nedeljskega zaprtja volišč. To jim je uspevalo dvajset dni, zmanjkalo jim jih je le še pet. Župan Podvršnik, dolgoletni član SDS, se poteguje za peti mandat. Na nedavni novinarski konferenci je govoril o 75 projektih, ne pa tudi o tem, kaj se je zgodilo v Uniorju.

Gremo še naprej po verigi. Iz SDS prihajata tako član uprave podjetja **Branko Bračko** kot prvi nadzornik **Franc Dover**, ki je minuli teden sklical izredno sejo. Inšpektorat za okolje vodi **Franc Rančigaj**, ki ga je na ta položaj kmalu po zamenjavi oblasti imenoval nekdanji minister **Andrej Vizjak** (SDS). V svetu zavoda osnovne šole sedijo trije predstavniki občine, med katerimi ena prihaja iz SDS. Skoraj polovica članov občinskega sveta prihaja iz te stranke, ki ima tudi podžupana.

Lokalna politika, ki je ne nadzoruje nihče

Zreče so ena od trdnjav SDS, ki je imela lani kongres v bližnjih Slovenskih Konjicah. Vsak, ki ima v mestu nek položaj, bo zato dvakrat premislil, ali je pripravljen pred volitvami v težave spraviti župana, ki je na oblasti že 16 let, s tem pa tudi stranko, ki drži vse vzvode odločanja v mestu.

Toda Zreče pri tem niso nobena izjema. So le ena od številnih občin, kjer se lokalna politika začne in konča pri "večnih" županih, lokalnih politikih v javnih zavodih in podjetjih, ki "znajo prisluhnuti občini". V teh spregah drugje sodelujejo še hišni gradbinci, nepremičnarji, različni investitorji in dobavitelji, ki so ponavadi v lasti županovih sorodnikov. Ponekod so tu še poslanci, ki skrbijo za stik z Ljubljano in dotok denarja za projekte.

Rezultat vsega tega so lokalni politični ekosistemi, ki jih v številnih občinah resno praktično ne nadzoruje nihče – če odštejemo kakšnega neposlušnega občinskega svetnika. To je morda še dobro za njihovo učinkovitost, od gradnje vodovodov do krožišč. Toda te male, srečne politične družine, ki nas v teh dneh nasmejane nagovarjajo s plakatom, se izkažejo za izrazito slabost, ko gre za možna korupcijska tveganja. Ko želi kdo od zunaj priti do kakšnega posla, ki bi ga dejansko opravil bolje in ceneje. Ko pijemo onesnaženo vodo. Ali ko na naš avtomobil priletijo kapljice rakotvorne zmesi. Takrat se v najboljšem primeru zavijejo v molk in čakajo, da mine.

Zreče tako niso le Unior, ampak tudi Slovenija.